Finnwatch ry:n lausunto
valtiovarainvaliokunnan verojaostolle
22.11.2023

Asia: U 63/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi siirtohinnoittelusta

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainvaliokunnan verojaostolle komission siirtohinnoitteludirektiiviehdotusta koskevasta U-kirjelmästä.

Siirtohinnoittelujärjestelmässä on isoja ongelmia, joita direktiivi ei ratkaise

Siirtohinnoitteludirektiivin tavoitteena on harmonisoida keskeisimmät siirtohinnoittelua koskevat säännökset ja varmistaa, että maat noudattavat samoja käytäntöjä siirtohinnoitteluun liittyvien ongelmien ratkaisemisessa. Direktiivin on komission esityksen mukaan tarkoitus lisätä oikeusvarmuutta verotuksessa ja ennaltaehkäistä siirtohinnoitteluriitoja ja kaksinkertaista verotusta.

Direktiivi ei kuitenkaan auta ratkomaan keskeisintä siirtohinnoitteluun liittyvää ongelmaa: sitä, että siirtohinnoittelujärjestelmä mahdollistaa kansainvälisten yritysten harjoittaman voitonsiirron. Globaalisti pitkälti siirtohintojen manipulointiin pohjautuvasta voitonsiirrosta aiheutuu vuosittain satojen miljardien veromenetykset eikä voitonsiirtoa ole viime vuosien BEPS-toimista huolimatta saatu laskuun[1].

Tehokkaimmin siirtohinnoittelujärjestelmän ongelmiin voitaisiin puuttua siirtymällä siirtohinnoitteluun nojaavasta erillisyhtiöverotuksesta konsernitasolla tapahtuvaan verotettavan tuloksen laskentaan ja maiden välisten verotusoikeuksien kaavamaiseen jakoon. Tämä poistaisi kokonaan mahdollisuudet siirtohintojen avulla tapahtuvaan voitonsiirtoon, ja yksinkertaistaisi useamman valtion alueella toimivien yritysten verotusta merkittävästi. Siirtohinnoitteluriidat se eliminoisi kokonaan, koska konsernin sisäisten transaktioiden siirtohinnoittelu ei enää määrittäisi sitä, missä maassa konsernin voitot verotetaan. Näin ollen se myös keventäisi merkittävästi yritysten hallinnollista taakkaa.

Aiemmissa kommunikaatioissaan komissio antoi ymmärtää, että samaan aikaan siirtohinnoitteludirektiivin kanssa esitelty, EU-alueella toimivien suuryritysten veropohjien yhdistämiseen tähtäävä BEFIT-malli tultaisiin rakentamaan tältä pohjalta. Syyskuussa julkaistussa direktiiviluonnoksessa mahdollisen verotulojen kaavamaiseen jakoon siirtymisen kuitenkin esitetään tapahtuvan vasta vuoden 2035 jälkeen. Vaikuttaakin siltä, että heikoksi muodostuneen BEFIT-mallin puutteita pyritään paikkaamaan siirtohinnoittelua koskevan direktiiviesityksen avulla.

Nykytilanteeseen verrattuna siirtohinnoitteludirektiivi toisi silti joitakin hyötyjä. Se esimerkiksi yhdenmukaistaisi eri maiden määritelmät etuyhteyden muodostumisen osalta. Suomen

[1] EU Tax Observatory, 2023, Global Tax Evasion Report 2024: https://www.taxobservatory.eu/publication/global-tax-evasion-report-2024/

Finnwatch ry, Malminrinne 1 B, 00180 Helsinki
www.finnwatch.org

kohdalla tämä tarkoittaisi määritelmän laajentamisesta nykyisestä, suppeasta määräysvaltaan perustuvasta määritelmästä.

Valtioneuvoston kannasta

Valtioneuvosto kertoo kannassaan kannattavansa direktiiviesityksen tavoitteita. Myös Finnwatch pitää verotukseen liittyvän sääntelyn yhdenmukaistamista ja oikeusriitojen välttämistä tärkeänä, mutta katsoo, että siirtohinnoittelusta luopuminen ja kaavamaiseen verotusoikeuden jakoon siirtyminen edistäisi näitä tavoitteita huomattavasti tehokkaammin kuin siirtohinnoittelusääntelyn vieminen direktiivitasolle. Samalla se vaikeuttaisi radikaalisti rajat ylittävää voitonsiirtoa. Jos siirtohinnoittelujärjestelmä kuitenkin toistaiseksi säilytetään, on keskeisten käsitteiden, kuten etuyhteyden muodostumisen, harmonisointi EU-tasolla kannatettavaa.

Valtioneuvosto katsoo, että verotuottojen jakautumisessa kansainvälisesti keskeistä pitäisi jatkossakin olla se, “missä on arvoa luovaa, innovatiivisuuteen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan perustuvaa liiketoimintaa”. Finnwatchin näkemyksen mukaan verotulojen jakautumisessa tulisi huomioida tasapuolisesti kaikki keskeiset arvonluontiin liittyvät tekijät, mukaan lukien työntekijöiden, aineellisen omaisuuden ja myynnin määrät eri maissa.

Valtioneuvosto korostaa, että hallitusohjelman mukaan verotustoimivallan tulee jatkossakin säilyä pääasiassa kansallisella tasolla. Finnwatch ei näe, että nyt ehdotetulla direktiivillä olisi olennaista vaikutusta Suomen verotustoimivaltaan.

Finnwatch pitää perusteltuna valtioneuvoston esittämää pyrkimystä siihen, että direktiivistä saataisiin sen jatkokäsittelyssä tarkemmat vaikutusarviot.

Finnwatch ry, Malminrinne 1 B, 00180 Helsinki
www.finnwatch.org